

Programowanie Obiektowe

Marcin Kamil Bączyk

Wykład 11

17 grudnia 2020

- dziedziczenie i polimorfizm - przypomnienie
- klasy abstrakcyjne
- dziedziczenie wielobazowe
- interfejsy w C++
- SOLID

Składnia

```
class /*struct*/ KlasaPochodna
    : /*typ dziedziczenia 1*/ KlasaBazowa1 /*, */
      /*typ dziedziczenia 2 KlasaBazowa1, ... */
{ /*definicja klasy*/ };
```

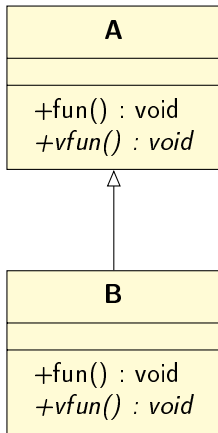
- Klasa może dziedziczyć tylko po typach już zdefiniowanych
- Klasa może dziedziczyć w sposób publiczny, prywatny bądź chroniony (**public**, **private**, **protected**)
- Słowa kluczowe **public**, **private**, **protected** mogą być poprzedzone słowem kluczowym **virtual**
- Dla wyróżnika **class** domyślne jest dziedziczenie prywatne
- Dla wyróżnika **struct** domyślne jest dziedziczenie publiczne
- Nie można **bezpośrednio** dziedziczyć dwukrotnie po tym samym typie. **2**

```
class A {  
void fun() {}  
virtual void vfun() {}  
};
```

```
class B : public A {  
void fun() {}  
void vfun() override {}  
};
```

przysłanianie nazw i metody wirtualne

- klasa pochodna ma dostęp do wszystkich publicznych oraz chronionych metod i pól klasy bazowej.
- o ile klasa nie dziedziczy w sposób prywatny (lub chroniony) to wszystkie metody i pola klasy bazowej są dostępne dla użytkowników klasy pochodnej
- klasa pochodna może redefiniować (przesłaniać) metody i pola klasy bazowej
- mechanizm funkcji wirtualnych pozwala na odwoływanie się do metody klasy w zależności od jej rzeczywistego typu
- mechanizm funkcji wirtualnych działa również dla metody chronionych i prywatnych [sic!]

- destruktory powinny być wirtualne; w ten sposób dysponując referencją bądź wskaźnikiem do klasy bazowej poprawnie usuwany jest obiekt klasy pochodnej
- słowo kluczowe **override** jeżeli reimplementujemy metodę wirtualną klasy bazowej
- nie istnieje symetryczne pojęcie konstruktora wirtualnego; w momencie konstrukcji obiektu znany jest jego dokładny typ.

dziedziczenie i polimorfizm - przypomnienie

```
class Vehicle{  
public:  
virtual  
void run(const TimeInterval& s);  
virtual ~Vehicle(void);  
};
```

```
class Car : public Vehicle{  
public:  
/*...*/  
void run(const TimeInterval& s)  
    override;  
};
```

```
class Truck : public Vehicle{  
public:  
/*...*/  
void run(const TimeInterval& s)  
    override;  
};
```

```
int main(void)  
{  
    std::vector<  
        std::shared_ptr<  
            Vehicle>> vehicles;  
  
    vehicles.emplace_back(  
        new Car);  
    vehicles.emplace_back(  
        new Car);  
    vehicles.emplace_back(  
        new Truck);  
  
    /* ... */  
  
    for (auto& v : vehicles)  
        v->run({ 0.1 });  
}
```

W rozważanym przykładzie:

- metoda `run` dla każdego typu pojazdu odpowiedzialna jest za jego przemieszczenie.
- w zależności od typu pojazdu, jego ruch może być zdefiniowany w różnych sposób.
- mechanizm funkcji wirtualnych (polimorfizm dynamiczny) wykorzystywany jest do wywoływania właściwej metody `run`.

W jaki sposób powinna wyglądać implementacja metody `run` dla klasy `Vehicle` a jak dla klasy `Car` i `Truck` ?

W rozważanym przykładzie:

- metoda `run` dla każdego typu pojazdu odpowiedzialna jest za jego przemieszczenie.
- w zależności od typu pojazdu, jego ruch może być zdefiniowany w różnych sposób.
- mechanizm funkcji wirtualnych (polimorfizm dynamiczny) wykorzystywany jest do wywoływania właściwej metody `run`.

W jaki sposób powinna wyglądać implementacja metody `run` dla klasy `Vehicle` a jak dla klasy `Car` i `Truck` ?

Nie zawsze definicja metody w klasie bazowej ma sens.

Język C++ umożliwia zdefiniowane metody nieposiadającej własnej implementacji. Metoda niestyczna zdefiniowana w następujący sposób

```
virtual TypWyniku nazwaMetody( Parametr1 p1 /*, ... */) = 0;
```

jest **metodą czysto wirtualną**.

- Klasa posiadająca co najmniej jedną metodę czysto wirtualną nosi nazwę **klasy abstrakcyjne**.
- Klasy dziedziczące po klasie abstrakcyjnej, które nie implementują metod czysto wirtualnych, również pozostają abstrakcyjne.
- Klasy abstrakcyjne nie mogą być podstawą do tworzenia obiektów; mogą być jedynie klasami bazowymi.
- Metody czysto wirtualne **nie posiadają** implementacji.
- Metodą czysto wirtualną może być destruktor. Czysto wirtualny destruktor **musi** mieć własną implementację poza definicją klasy.

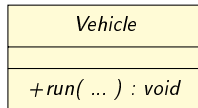
klasy abstrakcyjne, interfejsy

```
class Vehicle
{
public:
    virtual void run(const Time& s) = 0;
    virtual ~Vehicle(void) {};
};
```

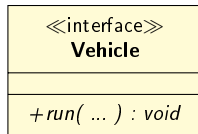
<i>Vehicle</i>
<i>+run(...) : void</i>

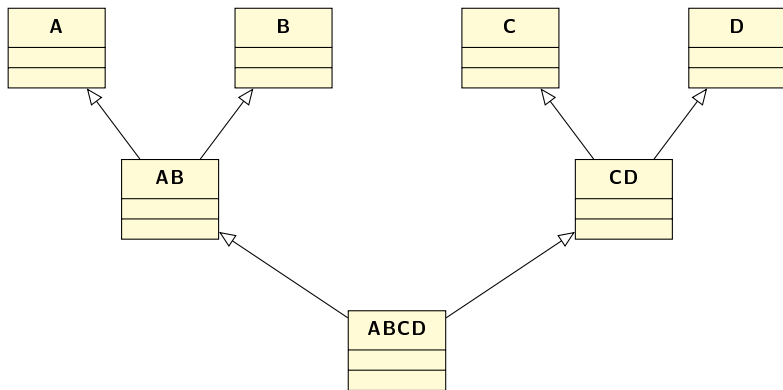
klasy abstrakcyjne, interfejsy

```
class Vehicle
{
public:
    virtual void run(const Time& s) = 0;
    virtual ~Vehicle(void) {};
};
```


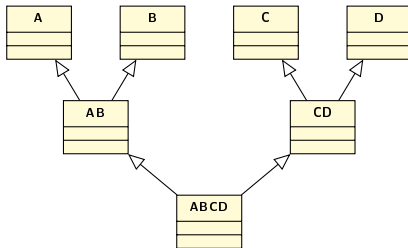
- Język C++ nie definiuje pojęcia **interfejsu**. Tę rolę mogą pełnić klasy abstrakcyjne, które nie posiadają pól, a wszystkie metody mają zadeklarowane jako czysto wirtualne.
- Interfejsy informują jakie operacje muszą być implementowane w danym typie.
- Jeden typ pochodny może implementować wiele interfejsów, poprzez dziedziczenie wielobazowe.

dziedziczenie wielobazowe

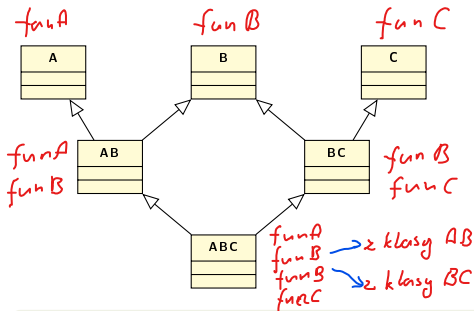
```
struct A {  
    void funA() {}  
};  
  
struct B {  
    void funB() {}  
};  
  
struct C {  
    void funC() {}  
};  
  
struct D {  
    void funD() {}  
};  
  
struct AB : A, B {};  
struct CD : C, D {};  
struct ABCD : AB, CD {};
```



```
int main(void)  
{  
    ABCD().funA();  
    /* ... */  
    ABCD().funD();  
    return 0;  
}
```

dziedziczenie wielobazowe

```
struct A {  
    void funA() {}  
};  
  
struct B {  
    void funB() {}  
};  
  
struct C {  
    void funC() {}  
};  
  
struct AB : A, B {};  
struct BC : B, C {};  
struct ABC : AB, BC {};
```



```
int main(void)  
{  
    ABC().funA();  
    // ABC().funB();  
    // ambiguous access of 'funB'  
    ABC().funC();  
    return 0;  
}
```

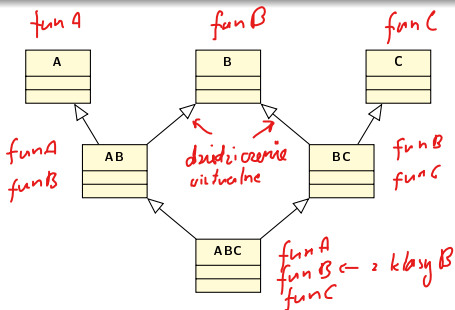
dziedziczenie wielobazowe

```
struct A {  
    void funA() {}  
};
```

```
struct B {  
    void funB() {}  
};
```

```
struct C {  
    void funC() {}  
};
```

```
struct AB : A, virtual B {};  
struct BC : virtual B, C {};  
struct ABC final : AB, BC {};  
// struct D : ABC {};  
// 'D': cannot inherit from  
// 'ABC' as it has been  
// declared as 'final'
```


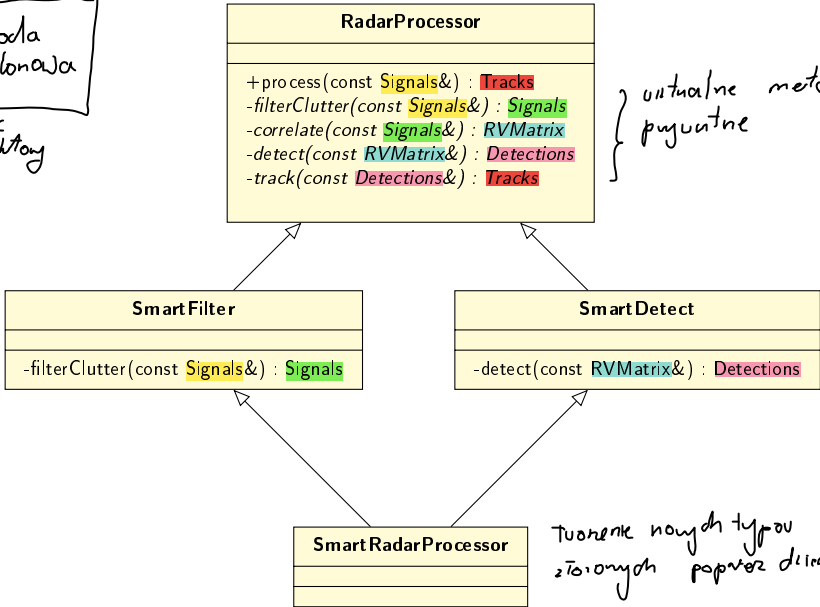
```
int main(void)  
{  
    ABC().funA();  
    ABC().funB(); ←  
    ABC().funC();  
    return 0;  
}
```

dziedziczenie wielobazowe - przykład

metoda szablonowa

użonec projektory

virtualne metody
pogrubione

tworzenie nowych typów
z istniejących poprzez dziedziczenie

Przykład

```
class RadarProcessor
{
public:
    Tracks process(const Signals& s) const
    {
        return track(detect(correlate(filterClutter(s))));
    }

private:
    virtual Signals filterClutter(const Signals&) const;
    virtual RVMatrix correlate(const Signals&) const;
    virtual Detections detect(const RVMatrix&) const;
    virtual Tracks track(const Detections&) const;
};
```

} virtualne

```
class SmartFilter : virtual public RadarProcessor
{
    Signals filterClutter(const Signals&) const override;
};
```

```
class SmartDetect : virtual public RadarProcessor
{
    Detections detect(const RVMatrix&) const override;
};
```

Przykład

```
class SmartestRadarProcessor
    : public SmartFilter, public SmartDetect
{
};
```

```
struct RadarProcessorFactory
{
    std::shared_ptr<RadarProcessor> get() const;
}
```

```
int main(void)
{
    auto radarProcessor = RadarProcessorFactory().get();
    radarProcessor->process(Signals());
    return 0;
}
```

SOLID

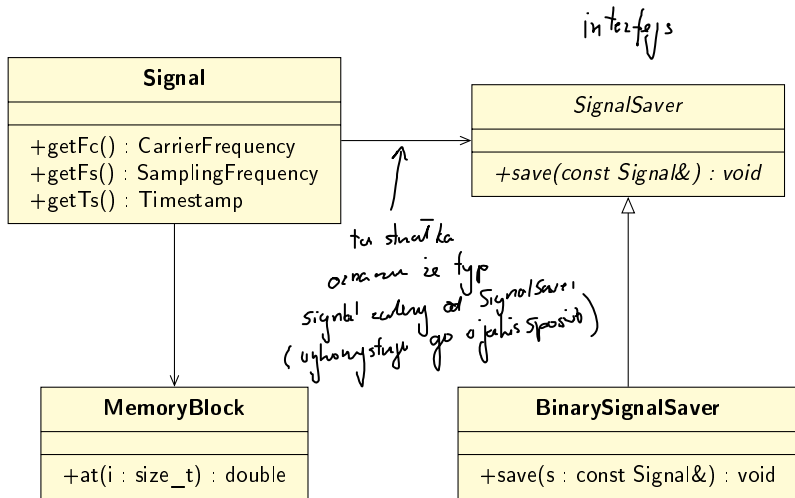
- **Single responsibility principle**
  - Zasada jednej odpowiedzialności
- **Open/closed principle**
  - Zasada otwarte-zamknięte
- **Liskov substitution principle**
  - Zasada podstawienia Liskowej
- **Interface segregation principle**
  - Zasada segregacji interfejsów
- **Dependency inversion principle**
  - Zasada odwrócenia zależności

Powinien istnieć tylko jeden powód do modyfikacji klasy.
(ang. *A class should have only one reason to change.*)

- Odpowiedzialność rozumiana jest jako rodzina funkcji (metod), która służy **jednemu konkretnemu** aktorowi.
- Aktor odpowiedzialności jest jedynym źródłem zmiany tej odpowiedzialności.
- Odpowiedzialność w kontekście zasady jednej odpowiedzialności definiowana jest jako **powód do zmiany**.

Zbierz rzeczy, które zmieniają się z tych samych powodów. Oddziel te rzeczy, które zmieniają się z różnych powodów.

Zasada jednej odpowiedzialności

- Obiekty klasy Signal agregują blok danych reprezentowany przez klasę MemoryBlock oraz podstawowe informacje o parametrach sygnału: częstotliwość nośną, częstotliwość próbkowania, czas akwizycji.
- Przez większość czasu życia obiektu typu Signal, jego dane są odczytywane / modyfikowany przez moduł odpowiedzialny za przetwarzanie danych.
- Zapis danych (np. na dysk) następuje na żądanie zupełnie innego modułu niż moduł przetwarzający dane.
- Klasa abstrakcyjna SignalSaver dostarcza interfejsu jaki muszą implementować konkretne klasy zapisujące dane.
- Zmiana (lub dodanie) sposobu zapisu danych nie pociąga za sobą konieczności modyfikowania klasy Signal.

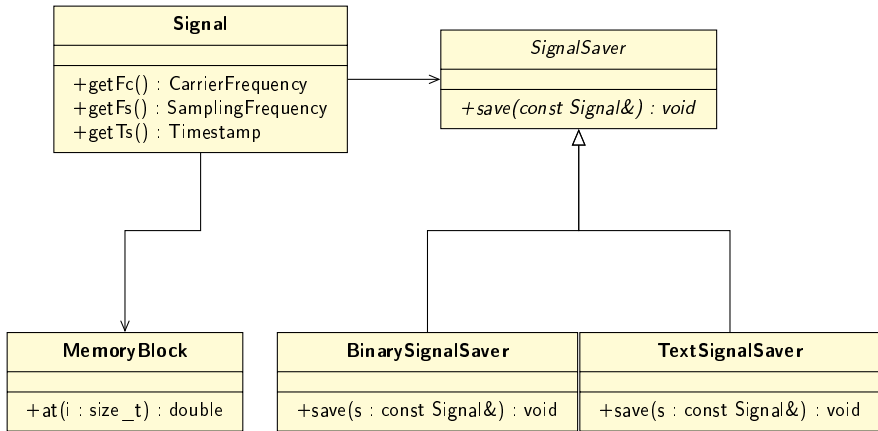
Encje oprogramowania(klasy, moduły, funkcje itp.) powinny być otwarte na rozbudowę, ale zamknięte dla modyfikacji.
(ang. *Software entities (classes, modules, functions, etc.) should be open for extension, but closed for modification*)

- Klasa uważana jest za zamkniętą gdy może zostać skompilowana i dostarczana do użytkownika w postaci binarnej w ramach biblioteki.
- Klasa pozostaje otwarta jeżeli nowe klasy mogą wykorzystać ją jako klasę bazową, dodając nowe właściwości.

Stosuj abstrakcyjne klasy bazowe.

Zasada otwarte-zamknięte

np. `save(const Signal&)`
↙

- Zarówno klasy BinarySignalSaver jak i TextSignalSaver implementują interfejs dany przez SignalSaver.
- Klasa Signal nic nie wie o konkretnych metodach zapisujących.
- Istnieje możliwość dalszego **rozszerzania** funkcjonalności systemu o nowe mechanizmy zapisu danych (np. w postaci plików XML).

Typy pochodne muszą móc być podstawione za ich typy bazowe.

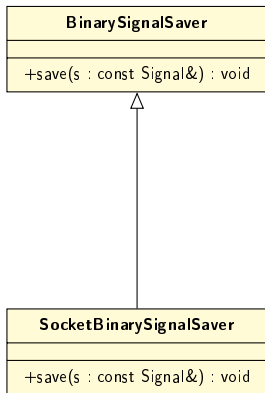
(ang. *"Subtypes must be substitutable for their base types."*)

- Funkcje które używają wskaźników lub referencji do klas bazowych, muszą być w stanie używać również obiektów klas dziedziczących po klasach bazowych, bez dokładnej znajomości tych obiektów

Obiekty klas potomnych zachowują się jak obiekty klas bazowych.

Zasada podstawienia Liskowej

bardzo proste

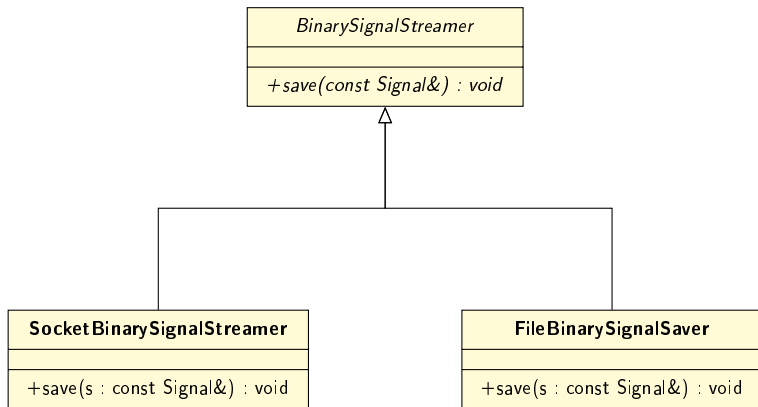


```
bool testStorage(
    const BinarySignalSaver& saver,
    const BinarySignalLoader& loader,
    const Signal& signal)
{
    saver.save(signal);
    return signal == loader.load();
}

int main(void)
{
    testStorage(
        BinarySignalSaver("file.bin"),
        BinarySignalLoader("file.bin"),
        Signal());

    testStorage(
        SocketBinarySignalSaver("192.168.25.25"),
        BinarySignalLoader("file.bin"),
        Signal());
}
```

Zasada podstawienia Liskowej

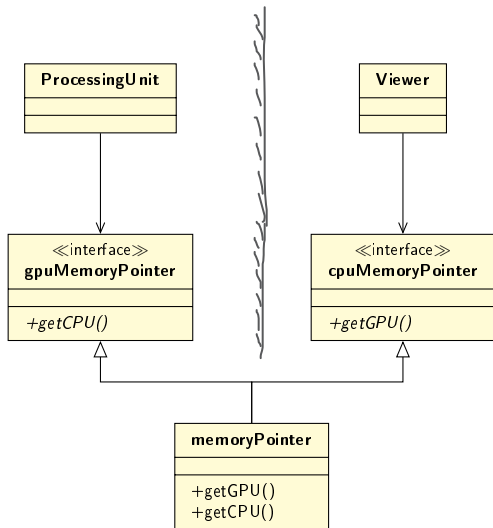
Klasy klientów nie powinny być zmuszone do zależności od metod, których nie używają.

(ang. *"No client should be forced to depend on methods it does not use."*)

- Klasy, które charakteryzują się grubymi" interfejsami, to klasy których interfejsy nie są spójne. Wydzielone grupy metod obsługują różne zbiory klientów.
- Interfejsy powinny być małe, żeby później klasy nie implementowały metod, których nie potrzebują.

Unikaj sytuacji, w której moduł klienta musi wiedzieć więcej niż potrzebuje do wykonania swojej zadania (odpowiedzialności).

Zasada segregacji interfejsów

- Klasa Viewer nie musi nic wiedzieć ani o metodach przetwarzania danych ani o specjalnym rodzaju pamięci.
- Moduł ProcessingUnit wykorzystuje jedynie pamięć operacyjną karty graficznej. Nie musi znać metod zarządzania pamięcią RAM procesora.
- Istnieje możliwość implementacji typu stricte wskazującego na pamięć w CPU lub GPU.

Moduły wysokopoziomowe nie powinny zależeć od modułów niskopoziomowych. I jedno, i drugie powinny zależeć od abstrakcji.

(ang. *“High-level modules should not depend on low-level modules. Both should depend on abstractions.”*)

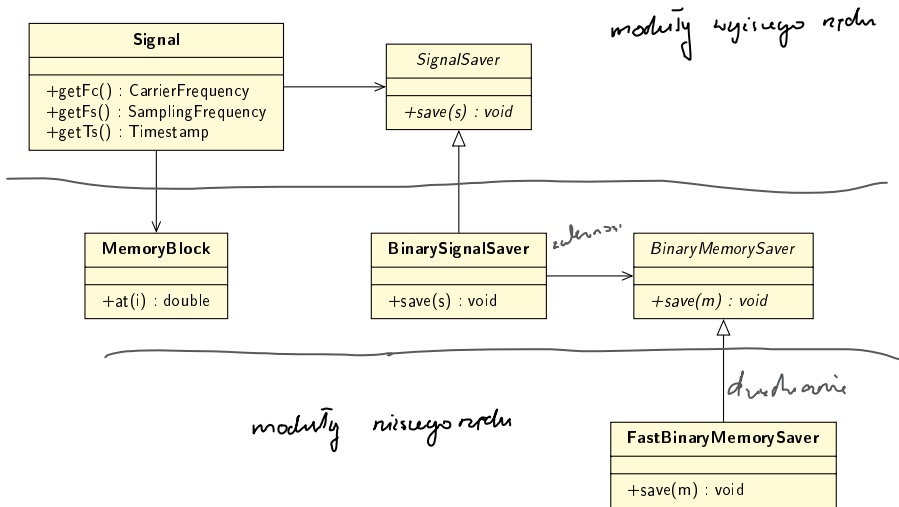
Abstrakcje nie powinny zależeć od szczegółów. To szczegóły powinny zależeć od abstrakcji

(ang. *“Abstractions should not depend upon details. Details should depend upon abstractions.”*)

Projektuj jasno określone warstwy w architekturze systemu. Używaj interfejsów i klas abstrakcyjnych wszędzie tam, gdzie wydaje się, że może to być użyteczne w przyszłości.

Zasada odwrócenia zależności

- Ponieważ klasa reprezentująca blok pamięci może być wykorzystywana wielokrotnie, nie ma sensu wiązać mechanizmu jej zapisu z zapisem klasy samych sygnałów.
- W ten sposób mechanizm zapisu może być rozwijany zgodnie z zasadą otwarte - zamknięte